

T.C. Halkların Demokratik Partisi
Grup Başkanlığı
Sayı : 18199
Tarih : 20.04.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 20/04/2022 16:24
Sayı: E-120.10-1003574

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde infaz memurları tarafından mahpuslara yönelik işkence, kötü muamele, keyfi uygulamalar, hakaret, tehdit gibi insan hakkı ihlallerinin araştırılması ve etkin soruşturulması, vakada sorumluların açığa çıkarılması, sorumlular hakkında işlem yapılması ve bu vakaların tekrarlanmasının engellenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.20.04.2022

Remziye TOSUN

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Rusya'nın ardından Avrupa'nın en yüksek tutuklu ve hükümlü sayısına sahip olan Türkiye cezaevlerinde hak ihlalleri her geçen gün artmaktadır. Cezaevlerinde infaz memurlarının ve/veya cezaevleri yönetimlerinin tarafından işkence, darp, keyfi ve kötü muamele başta olmak üzere birçok insan hakkı ihlalleri kamuoyuna yansımaktadır.

Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi bu hak ihlallerinin yaşandığı cezaevlerinden biridir. 13 Nisan 2022 tarihinde Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde 3 mahpus koşullarından çıkarılarak darp edilmiştir ve kötü muameleye maruz kalmıştır. 14 Nisan 2022 tarihinde Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde mahpuslar cezaevi yönetiminin ve infaz memurlarının işkence, kötü muamele ve baskısından dolayı 3 günlük açlık grevine başladıklarını duyurmuştur. Diyarbakır hukuk kurumları ilgili cezaevlerine ziyaret gerçekleştirmiş, akabinde işkence, kötü muamele, tehdit, hakaret gibi birçok hak ihlalini tespit etmiştir.

GEREKÇE

Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde mahpuslar haftalardır hak ihlalleri yaşandığını açıklamıştır. Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu ve İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi, söz konusu ihlallere ilişkin Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'ne gerçekleştirdiği ziyaretler sonucunda rapor hazırlamıştır. Gerçekleştirilen ziyaretler sonucundan hazırlanan rapora göre;

- Mahpuslar, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nin faaliyete girdiğinden beri birçok hak ihlaline maruz bırakıldıklarını özellikle belirtmişlerdir. Mahpuslar, hak ihlali iddiaları ile ilgili Savcılıklara, Adalet Bakanlığına, TBMM'ne ve Cezaevi idaresine verdikleri dilekçelere cevap verilmediği gibi dilekçelerinin ilgili yerlere gönderildiği ile ilgili de idarenin herhangi bir bildirimde bulunmadığını belirtmişlerdir.
- Mahpuslar, oda değişiklikleri talebiyle verdikleri dilekçelerin gerekçesiz olarak reddedildiğini, talepleri olmadığı halde idare tarafından odalarının keyfi olarak değiştirildiğini, buna itiraz edildiğinde ise sözlü ve fiziki şiddete maruz bırakıldıklarını aktarmışlardır.
- Mahpuslar, koğuş aramaları sırasında pandemi tedbirlerine uyulmadan çok sayıda infaz koruma memurunun odalarda arama gerçekleştirdiğini, arama sırasında kişisel eşyalarının keyfi bir şekilde dağıtıldığını, koğuş araması sırasında özellikle başgardıyanın tehdit ve hakaret içeren söylemlerine maruz bırakıldıklarını, başgardıyanın kendilerine “istediğim zaman sizlere işkence yaparım, kime şikâyet ediyorsanız edin” şeklinde söylemlerde bulunduğunu aktarmıştır.
- Mahpuslar, 21 Mart 2022 tarihinde hapishanede Kürtçe şarkı söyleyerek Nevroz kutlaması yapmak istediklerini ancak 15-20 kişilik bir infaz koruma ekibi tarafından tehdit edildiklerini belirtmişlerdir. Mahpuslar, Kürtçe şarkı söyledikleri için haklarında disiplin soruşturması başlatıldığını ve bu soruşturma sonucu haklarında disiplin cezası verildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca mahpuslar, bulundukları oda içerisinde volta atmak istediklerinde veya telefon görüşü/diğer görüşleri yapmak üzere odadan çıktıklarında, başka bir mahpusa selam vermelerinin dahi disiplin soruşturması gerekçesi yapıldığını aktarmışlardır.
- Mahpuslar, dışarıda pandemi tedbirlerinin neredeyse tamamen kaldırıldığını ancak bulundukları hapishanede halen pandemi tedbirleri gerekçe gösterilerek spor, atölye, el işi, resim kursu vb. birçok haklarından mahrum bırakıldıklarını belirtmişlerdir.

- Mahpuslar, başgardiyen başta olmak üzere infaz koruma memurlarının insanlık dışı uygulamalarına maruz bırakılmaları ile ilgili cezaevi idaresi ile görüşüp bu durumu anlattıklarında, kendilerine “biz bazı personellerimizi tutamıyoruz” dediklerini aktarmışlardır.
- Mahpuslar, tahliyelerine az bir süre kalan kişilerle ilgili keyfi disiplin cezaları gerekçesiyle ‘infazlarının yakıldığını’ belirtmişlerdir. Ayrıca mahpuslar infazları uzatılan mahpuslarla ilgili daha sonra tekrar hazırlanan idari gözlem kurulu raporlarıyla infazlarının birçok kez tekrar uzatıldığını aktarmışlardır.
- Mahpuslar, hapishanede görev yapan başgardiyen ve bazı infaz koruma memurlarının işkence ve kötü muameleye varan eylemleri ile tehdit, hakaret içeren söylemlerine maruz bırakıldıklarını özellikle belirtmektedirler. Mahpuslar, bu nedenlerle kaldıkları hapishanede can güvenliklerinin bulunmadığını söylemişlerdir. Mahpuslar, birçok başvuruda “başımıza bir şey gelirse bunun sorumlusu başgardiyen ve hapishane idaresidir” demişlerdir.

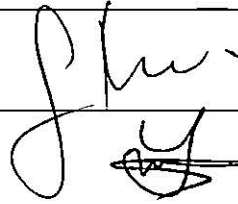
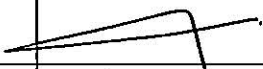
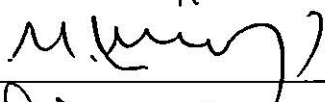
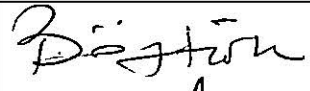
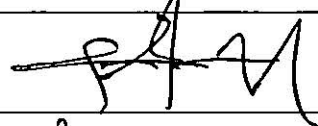
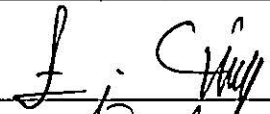
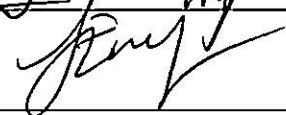
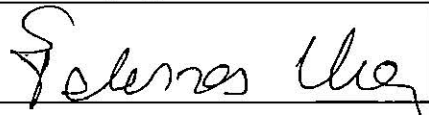
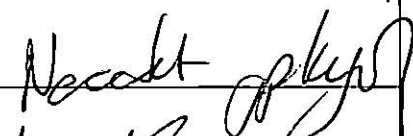
Tüm bu hak ihlallerinin yanı sıra bir mahpus, karantina koğuşuna alınırken başgardiyen tarafından fiziki şiddete maruz bırakılmış ve kolunda morarmalar oluşmuştur. Darp raporu almak isteyen mahpus bu konuda dilekçe vermiş, ancak hastaneye götürülmemiş, akabinde darp raporu almak istediği için başgardiyen tarafından tehdit edilmiştir. 25 Mart 2022 tarihinde bu fiziki şiddet sonrası, yaklaşık 10 kadar infaz koruma memurun Robokop adı verilen personeller ile 3 mahpusu darp etmiştir. Mahpuslar başgardiyenin kötü muamelesine itiraz ettiğinde ise başgardiyen, “herkesi istediğim zaman döverim, hiç kimse de bir şey yapamaz” şeklinde söylemlerinde bulunmuştur.

Mahpus Ümit Özkan, dilekçe vermek üzere havalandırmada beklediği sırada kendisi ve koğuşta bulunan mahpus Mehmet Kasım Arslan ve Doğan Özbahçeci’nin infaz memurları tarafından işkence, kötü ve keyfi muamele, tehdit ve hakaretlerine maruz kaldıklarını ve bu muamelelerin ardından tek kişilik hücreye alındıklarını beyan etmişlerdir.

Mahpus Cevdet Şenlik, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi’ne birkaç ay önce Üzeyir adlı başgardiyenin geldiğini, akabinde mahpuslara kötü muamelelerde bulunduğunu, “Bana saygı duyacaksınız, yoksa ben size istediğim gibi işkence ederim” diyerek tehditlerde bulunduğunu beyan etmiştir. Ayrıca yaklaşık iki hafta önce Abdullah Koç ve İbrahim Ayaz’ın başgardiyenin talimatıyla işkence gördüklerini ve başgardiyenin bu uygulamalarından dolayı can güvenliklerinden endişe duyduklarını beyan etmiştir.

Mahpusların sabit olan beyanları, hukuk kurumlarının tespitleri Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde görevliler tarafından insan hakkı ihlallerinin yapıldığını göstermektedir. Cezaevlerinde bulunan mahpuslar devletin sorumluluğundadır ve işkence, kötü muamele gibi uygulamalar Türkiye'nin imzacı olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa tarafından yasaklanmıştır. Dolayısıyla uluslararası sözleşmeler, Anayasa ve İstanbul Protokolü ilkelerine dayalı olarak başta işkence olmak üzere, kötü muamele, keyfi uygulamalar, hakaret, tehdit gibi hak ihlallerinin etkin ve tarafsız bir şekilde soruşturulması ve bu konuda Meclisin derhal adım atması gerekmektedir. Bu anlamda Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde mahpusların yaşadığı insanlık onuruna yakışmayan tutum ve muamelelerin Meclis eliyle araştırılması, sorumluların açığa çıkarılması, infaz memurlarının keyfi tutumlarının önüne geçilmesi, söz konusu vakaların tekrarlanmasını engellenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	